

21 YÜZYILDA PLANLAMA PLANLAMANIN GÖRÜNMEYEN YÜZÜ – BÜTÇE VE KURUMSAL YAPI

FERHAT EMİL

SBF'77

BİLKENT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

3 KASIM 2013

SUNUM PLANI

- NİYE BU BAŞLIĞI KOYDUK ? NEYİ TARTIŞIYORUZ ?
- BUGÜNÜ VE GELECEĞİ ANLAMAK İÇİN KISA BİR TARİHSEL GEZİNTİ
 - 1960'LAR – PLANLAMA TEŞKİLATI PARLAYAN YILDIZ- HER SORUNU ÇÖZEBİLİR MİYİZ ?
 - 1980'LER PLANLAMAYA GEREK VAR MI ? DEVLETİ KÜÇÜLTMEK LAZIM ...
 - 2000'Lİ YILLAR PLANLAMAYA YENİ YÜZ (STRATEJİK PLANLAMA)
 - YA BÜTÇELEME – BİR ZAMANLAR PROGRAM BÜTÇE VARDI ? NE OLDU ONA ?
 - NİYE BU HALE DÜŞTÜK ? NE YAPABİLİRİZ ? 21 YÜZYIL İÇİN PLANLAMA VE BÜTÇELEME ÖNERİSİ

NIÇİN BU İSİM ?

- PLANLAMA HAYALE VE GELECEĞE (15-20 YIL SONRA NASIL BİR TÜRKİYE)
- BÜTÇE GERÇEĞE VE BUGÜNE ODAKLANIR (MAAŞI, BORCU ÖDEYECEK MİYİZ ? GELECEĞE SONRA BAKARIZ)
- HAYAL ETMEK GÜZELDİR VE GERÇEKLERİN HAYALLERİ TAKİP ETMESİNİ ÜMİT ETMEK GERÇEKLERİN BİR ZAMAN SONRA GÖZE GÖRÜNMESİNİ ENGELLEYEBİLİR
- ASLINDA İKİ KAVRAM MEŞHUR BİR ROMANIN İKİ KARAKTERİDİR.
- PLAN ROMANIN DR JEKYLL'İ İSE BÜTÇE PLANLAMANIN «MR HYDE» TARAFIDIR
- TÜRK PLANCILIĞI BU İKİ KARAKTERİN MÜCADELE TARİHİ GİBİ DE ELE ALINABİLİR
- BAZEN BİRİ BAZEN DİĞERİ GALİP GELMİŞ AMA ROMAN HEP SÜREGELMİŞTİR.
- NE BİRİNDEN NE DE ÖTEKİNDEN VAZGEÇMEK MÜMKÜN DEĞİLDİR. İKİSİ DE BİRBİRİNİ DAHA YAKINDAN GÖRMEK VE ANLAMA DURUMUNDADIR VE BU 21 YÜZYILDA DAHA DA ÖNEM TAŞIYACAKTIR

SORUNUN ÖZÜ

- PLANSIZ BÜTÇE GÖSTERGESİ OLMAYAN ARACA BENZER
- BÜTÇESİZ PLAN YAKITSIZ ARABAYA

BİR KÜÇÜK TARİHSEL GEZİNTİ 1960-1980

- 1960'LAR PLANA GÖRE BÜTÇE (TAKADDÜM) SORUNU
- BİZ PLAN YAPARIZ KAYNAĞI SİZ BULUN . (III PLAN).
- İLK İKİ PLANDA FAZLA ŞORUN YOK. VERGİ TOPLANAMASA DA IMF PARASI, OECD KAYNAĞI, HAZİNENİN ZORLA KAGIT SATMASI, İŞÇİ DÖVİZLERİ , VE EN ÖNEMLİSİ MERKEZ BANKASI FİNANSMANI
- BÜYÜMEDE HEDEFLER TUTUYOR AMA FİNANSMANI BAŞTA ÖNGÖRÜLENDEN FARKLI
- ÜÇÜNCÜ PLANDA SORUNUN HENÜZ FARKINA VARILMIYOR. (1973-1978) – AMA MALİYE PROGRAM BÜTÇE DİYE BİR UYGULAMAYI DEVREYE SOKUYOR. FAKAT BUNA İLİŞKİN PLANDA BİR ÖNGÖRÜ VE DEĞERLENDİRME YER ALMIYOR
 - İLGİNÇ OLAN ÜÇÜNCÜ PLAN PLANLAMANIN KAPSAMININ GENİŞLETİLECEĞİNDEN BAHSEDİYOR
 - AŞAMALI PLANLAMA (SEKTÖREL MASTER PLANLAR- YEREL YÖNETİMLERİN PLANLAMA SÜRECİNE DAHİL EDİLMESİ)
 - YATIRM PROTFOYÜNDEKİ PROJE SAYISI 9346
- DÖRDÜNCÜ PLANDA DA BU KONUDA (PROGRAM BÜTÇE) BİR DEĞERLENDİRME YOK
- BU ARADA 20 HÜKÜMET DEĞİŞİYOR

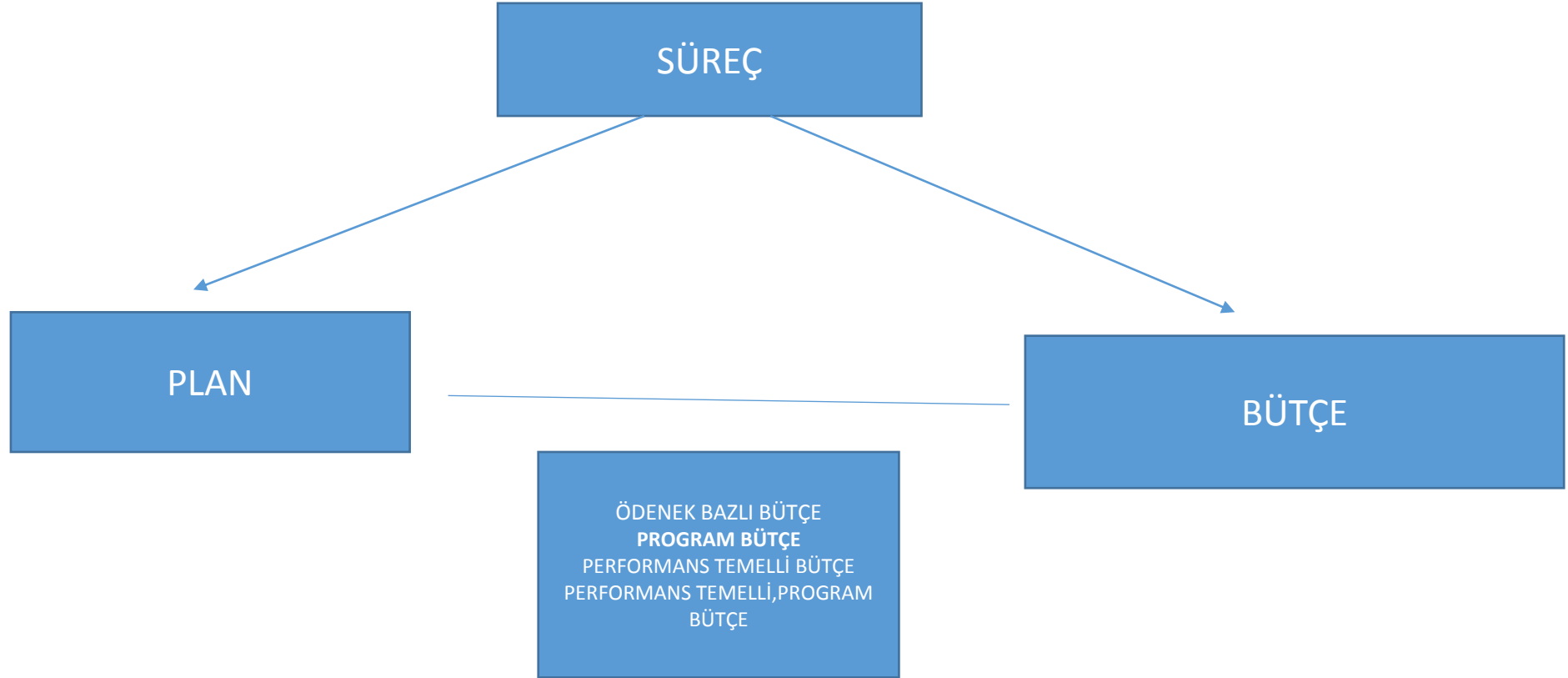
1980-2000

- BEŞİNCİ PLANDA BÜTÇE PLAN İLİŞKİSİNE DAİR YİNE FAZLA BİR ŞEY SÖYLENMİYOR
- ALTINCI PLANA GELİNCE (1990-1995) BİR HAREKETLENME BAŞLIYOR. YATIRIM PROGRAMLARININ PLAN BÜTÇE TEKNİĞİNE UYGUN OLARAK DÜZENLENMESİ GEREĞİNE DİKKAT ÇEKİLİYOR. BİR YANDAN DA YATIRIM PROJELERİNİN FİNANSMANINDA BÜTÇE DIŞI FONLARA ÖNCELİK VERİLMESİ ÖNGÖRÜLÜYOR. PLAN BÜTÇE MANTIĞINA TERS .
- YEDİNCİ PLAN (1996-2000)- PROGRAM BÜTÇE TEKNİĞİNİN DAHA ETKİN KULLANILMASI ÖNGÖRÜSÜ VAR. DÖNEM SONUNA DOĞRU PROJE STOKU 8 BİN CİVARINDA VE ÖNGÖRÜLEB BİTİŞ SÜRESİ 8 YIL CİVARINDA (TARIM PROJELERİNDE 30 YIL)

KRİZ DÖNEMLERİ VE MR HYDE SAHNEDE (TAKADDÜM MESELESİ NİTELİK DEĞİŞTİRİYOR- BÜTÇEYE GÖRE PLAN)

- SEKİZİNCİ PLAN VE KAMU HARCAMA REFORMU-KRİZ VE BORÇ SORUNU
- **«FİYATI KISA DÜŞEN TARAF BELİRLER (YILMAZ AKYÜZ HOCA'YA SELAM GÖNDEREREK)»**
 - İLK KEZ BU PLANDA KAYNAK KISITINA GÖRE PLANLAMA YAPILMASINA YÖNELİK BİR ÇALIŞMA SÖZKONUSU (ÖİH)
 - 5018 KMYK
 - STRATEJİK PLAN-PERFORMANS PROGRAMI- MALİ RAPORLAMA
 - OVP-OVMP
 - İL DÜZEYİNDE (MAHALLİ İDARELER) PLANLAMA YİNE GÜNDEMDE ANCAK BUNU MERKEZİ DÜZEYDE TOPLULAŞTIRILMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ ÖNGÖRÜLÜYOR
 - 8 BİN YATIRIM PROJESİ «RASYONALİZE EDİLİYOR» 4 BİNE İNDİRİLİYOR VE ORTALAMA YATIRIM BİTİŞ SÜRESİ 4 YIL CİVARINA ÇEKİLİYOR AMA GERİDE ZATEN KAMU YATIRIMI ADINA TOKİ VE YOL YAPIMLARI BAŞI ÇEKMEYE BAŞLIYOR. KÖİ'LER ASLAN PAYINI ALIYOR
- DOKUZUNÇU PLAN (2007-2013) İLK KEZ 5018 DEKİ KAYNAK KISITLARINA GÖRE PLAN YAPILACAĞI ÖNGÖRÜLÜYOR.
- ONUNCU PLAN(2013 - **PROGRAM BÜTÇEYE GERİ DÖNÜŞ** ÖNCELİKLİ DÖNÜŞÜM PROGRAMLARI

PROGRAM BÜTÇE 1973-2006

PROGRAM BÜTÇE 1973-2006

Daire Kodu : T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü
PROGRAM BÜTÇE GELİŞTİRME VE
KOORDINASYON GRUBU

Madde	Faaliyet veya proje	Bölüm	Program
01 0 000 00			MERKEZİ İDARE 73.265.762
1 000 00			GENEL İDARE 70.640.051
100 00			
10	4.591.087		Personel Hizmetleri
20	793.874		Personel Dışı Hizmetler

PERSONEL HİZMETLERİ

Derece	Aylık Tutarı	Kadro (Adet)	Yıllık Tutarı (TL.)
2	5.250	6.477	63.000
3	4.550	5.570	100.200
4	3.850	4.520	138.600
5	3.325		1.400
6	2.800		
7	2.450		
8	2.100		
9	1.750		
10	1.400		
11	1.050		
12	1.225	172	38.583.048
13	1.050	721	2.128.260
14	875	240	2.283.128
15	700	1	495.180
16	490	770	
	350	490	
Toplam	2.208	2.159	32.350--

1973 Mali Yılı PROGRAM BÜTÇE HAZIRLAMA REHBERİ

2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100
2101
2102
2103
2104
2105
2106
2107
2108
2109
2110
2111
2112
2113
2114
2115
2116
2117
2118
2119
2120
2121
2122
2123
2124
2125
2126
2127
2128
2129
2130
2131
2132
2133
2134
2135
2136
2137
2138
2139
2140
2141
2142
2143
2144
2145
2146
2147
2148
2149
2150
2151
2152
2153
2154
2155
2156
2157
2158
2159
2160
2161
2162
2163
2164
2165
2166
2167
2168
2169
2170
2171
2172
2173
2174
2175
2176
2177
2178
2179
2180
2181
2182
2183
2184
2185
2186
2187
2188
2189
2190
2191
2192
2193
2194
2195
2196
2197
2198
2199
2200
2201
2202
2203
2204
2205
2206
2207
2208
2209
2210
2211
2212
2213
2214
2215
2216
2217
2218
2219
2220
2221
2222
2223
2224
2225
2226
2227
2228
2229
2230
2231
2232
2233
2234
2235
2236
2237
2238
2239
2240
2241
2242
2243
2244
2245
2246
2247
2248
2249
2250
2251
2252
2253
2254
2255
2256
2257
2258
2259
2260
2261
2262
2263
2264
2265
2266
2267
2268
2269
2270
2271
2272
2273
2274
2275
2276
2277
2278
2279
2280
2281
2282
2283
2284
2285
2286
2287
2288
2289
2290
2291
2292
2293
2294
2295
2296
2297
2298
2299
2300
2301
2302
2303
2304
2305
2306
2307
2308
2309
2310
2311
2312
2313
2314
2315
2316
2317
2318
2319
2320
2321
2322
2323
2324
2325
2326
2327
2328
2329
2330
2331
2332
2333
2334
2335
2336
2337
2338
2339
2340
2341
2342
2343
2344
2345
2346
2347
2348
2349
2350
2351
2352
2353
2354
2355
2356
2357
2358
2359
2360
2361
2362
2363
2364
2365
2366
2367
2368
2369
2370
2371
2372
2373
2374
2375
2376
2377
2378
2379
2380
2381
2382
2383
2384
2385
2386
2387
2388
2389
2390
2391
2392
2393
2394
2395
2396
2397
2398
2399
2400
2401
2402
2403
2404
2405
2406
2407
2408
2409
2410
2411
2412
2413
2414
2415
2416
2417
2418
2419
2420
2421
2422
2423
2424
2425
2426
2427
2428
2429
2430
2431
2432
2433
2434
2435
2436
2437
2438
2439
2440
2441
2442
2443
2444
2445
2446
2447
2448
2449
2450
2451
2452
2453
2454
2455
2456
2457
2458
2459
2460
2461
2462
2463
2464
2465
2466
2467
2468
2469
2470
2471
2472
2473
2474
2475
2476
2477
2478
2479
2480
2481
2482
2483
2484
2485
2486
2487
2488
2489
2490
2491
2492
2493
2494
2495
2496
2497
2498
2499
2500
2501
2502
2503
2504
2505
2506
2507
2508
2509
2510
2511
2512
2513
2514
2515
2516
2517
2518
2519
2520
2521
2522
2523
2524
2525
2526
2527
2528
2529
2530
2531
2532
2533
2534
2535
2536
2537
2538
2539
2540
2541
2542
2543
2544
2545
2546
2547
2548
2549
2550
2551
2552
2553
2554
2555
2556
2557
2558
2559
2560
2561
2562
2563
2564
2565
2566
2567
2568
2569
2570
2571
2572
2573
2574
2575
2576
2577
2578
2579
2580
2581
2582
2583
2584
2585
2586
2587
2588
2589
2590
2591
2592
2593
2594
2595
2596
2597
2598
2599
2600
2601
2602
2603
2604
2605
2606
2607
2608
2609
2610
2611
2612
2613
2614
2615
2616
2617
2618
2619
2620
2621
2622
2623
2624
2625
2626
2627
2628
2629
2630
2631
2632
2633
2634
2635
2636
2637
2638
2639
2640
2641
2642
2643
2644
2645
2646
2647
2648
2649
2650
2651
2652
2653
2654
2655
2656
2657
2658
2659
2660
2661
2662
2663
2664
2665
2666
2667
2668
2669
2670
2671
2672
2673
2674
2675
2676
2677
2678
2679
2680
2681
2682
2683
2684
2685
2686
2687
2688
2689
2690
2691
2692
2693
2694
2695
2696
2697
2698
2699
2700
2701
2702
2703
2704
2705
2706
2707
2708
2709
2710
2711
2712
2713
2714
2715
2716
2717
2718
2719
2720
2721
2722
2723
2724
2725
2726
2727
2728
2729
2730
2731
2732
2733
2734
2735
2736
2737
2738
2739
2740
2741
2742
2743
2744
2745
2746
2747
2748
2749
2750
2751
2752
2753
2754
2755
2756
2757
2758
2759
2760
2761
2762
2763
2764
2765
2766
2767
2768
2769
2770
2771
2772
2773
2774
2775
2776
2777
2778
2779
2780
2781
2782
2783
2784
2785
2786
2787
2788
2789
2790
2791
2792
2793
2794
2795
2796
2797
2798
2799
2800
2801
2802
2803
2804
2805
2806
2807
2808
2809
2810
2811
2812
2813
2814
2815
2816
2817
2818
2819
2820
2821
2822
2823
2824
2825
2826
2827
2828
2829
2830
2831
2832
2833
2834
2835
2836
2837
2838
2839
2840
2841
2842
2843
2844
2845
2846
2847
2848
2849
2850
2851
2852
2853
2854
2855
2856
2857
2858
2859
2860
2861
2862
2863
2864
2865
2866
2867
2868
2869
2870
2871
2872
2873
2874
2875
2876
2877
2878
2879
2880
2881
2882
2883
2884
2885
2886
2887
2888
2889
2890
2891
2892
2893
2894
2895
2896
2897
2898
2899
2900
2901
2902
2903
2904
2905
2906
2907
2908
2909
2910
2911
2912
2913
2914
2915
2916
2917
2918
2919
2920
2921
2922
2923
2924
2925
2926
2927
2928
2929
2930
2931
2932
2933
2934
2935
2936
2937
2938
2939
2940
2941
2942
2943
2944
2945
2946
2947
2948
2949
2950
2951
2952
2953
2954
2955
2956
2957
2958
2959
2960
2961
2962
2963
2964
2965
2966
2967
2968
2969
2970
2971
2972
2973
2974
2975
2976
2977
2978
2979
2980
2981
2982
2983
2984
2985
2986
2987
2988
2989
2990
2991
2992
2993
2994
2995
2996
2997
2998
2999
3000

İntibak farkları
Kesenek karşılıkları sosyal yardımlar ve diğer personel giderleri
1972 personel harcamaları toplamı

2.082.734
4.131.414
38.583.048

Temmuz 1973
ANKARA

Program Sorumlusunun
Adı :
Görev :
Tenzat :
Tarih : / / 1973

395
3

NE OLDU ?

- PROGRAM BÜTÇE VAR GİBİ İDİ AMA ZOMBİ İDİ.
- PROGRAM BÜTÇEYE KİMSE İNANMADI
- NEDENLERİ (SİYASİ VE TEKNİK)
 - POLİTİK SAHİPSİZLİK
 - “ Bizim için kısa vadeli planlama öğleden sonra çıkacak olan New York Post gazetesi, uzun vadeli planlama ise yarın sabah çıkacak olan New York Times gazetesidir.” (ABD Belediye Başkanı) – Planlama siyasetin anti tezidir. Siyasetçi ile plan zeytinyağı ve su gibidir.
 - BÜTÇELEME TEKNİĞİ (AŞAĞIDAN YUKARI – BOTTOM UP PAZARLIK KESME BİÇME-HARCAMACI KURULUŞLARIN MORALI) YENİ SİSTEM DE BUNU ÇOK ÇÖZEMEDİ.
 - TAŞRA VE KATILIMCILIK
 - İZLEME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİNİN OLMAMASI (YETERSİZLİĞİ)

NE YAPMALI ? 21 YÜZYILDA PLANLAMA VE BÜTÇELEME (ARTIK BİRBİRİMİZİ GÖRELİM)

• SORULAR

- BUGÜNKÜ DURUMU VERİ Mİ KABUL EDECEĞİZ ? (YÖNLENDİRME Mİ YAPACAK ?)
- KAMU TEKRAR GİRİŞİMCİ OLACAK MI (KİT KURACAK MIYIZ)? ÖZELLEŞTİRME KARŞISINDAKİ TAVİR NE OLACAK ?
- FİNANS KESİMİNİN PLAN SÜRECİNDEKİ ROLÜ NE OLACAK
 - KAMU BANKACILIĞI
 - ZİRAAT
 - HALK
 - KALKINMA BANKASI
 - İLLER BANKASI YENİDEN SÜRECE NASIL KATILACAK ? YÖNETİŞİMİ NASIL OLACAK ? SİYASETİN TASALLUTUNDAN NASIL KORUNACAKLARI ?
 - ÖZEL KESİM BANKACILIĞININ KALKINMA PROJELERİNE KATKISI NASIL DÜZENLENECEK ?
- İDARİ DÜZENLEME NASIL OLACAK ?
 - MERKEZ YEREL İLİŞKİLERİ ?
 - YERELE KAYNAK AKTARMA ?

NASIL BİR PLANLAMA VE BÜTÇELEME (sorular)

- NASIL BİR VERGİ YÖNETİMİ
 - ADALET-BASİTLİK
 - GELİR DAĞILIMI (DOLAYLI - DOLAYSIZ)-TOPLUMSAL KONSENSUS
- NASIL BİR HARCAMA YÖNETİMİ ?
 - MALİ DİSİPLİN (CARİ HARCAMALARIN CARİ GELİRLER İLE FİNANSE EDİLMESİ)
 - KAYNAKLARIN ÖNCELİKLENDİRİLMESİ
 - KÖİ PROJELERİNE YAKLAŞIM NE OLACAK ?
 - BORÇLANMANIN SADECE YATIRIMLAR İÇİN YAPILMASI (ALTIN KURAL)
 - DIŞ PROJE KREDİLERİ VE SENDİKASYONLAR
 - ULUSLARARASI TAHVİL İHRAÇLARI

NASIL BİR ÖRGÜT YAPISI ?

- NASIL BİR PLANLAMA –BÜTÇELEME İLİŞKİSİ KURULABİLİR ?
 - NASIL BİR PLANLAMA ÖRGÜTÜ ?
 - MERKEZ YERİNE YERELE YAYILMIŞ PLANLAMA YAPABİLİR MİYİZ ?
 - MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİNİ BÜTÇEYİ MERKEZDEN TAŞRAYA TAŞIYABİLİR MİYİZ ?
 - İL (BÖLGE DÜZEYİNDE PLANLAMA VE TAŞRADA BÜTÇELEME)
 - PLAN VE BÜTÇE SÜRECİNİN DEKONSANTRASYONU
 - MERKEZİN YÖNLENDİRMESİ
 - TAŞRANIN BÜTÇE VE PLAN UYGULAMA SÜRECİNDEKİ ROLÜ VE YETKİSİNİN ARTTIRILMASI (MERKEZİ YÖNETİMİN TAŞRA TEŞKİLATI ANLAMINDA)

ÖNERİ-İL DÜZEYİNDE PLANLAMA VE BÜTÇELEME

- **ÖNERİ: İL DÜZEYİNDE PLANLAMA VE BÜTÇELEME (PROVINCILA BUDGETING AND PLANNING)**
 - **MERKEZDE ÇATI VE ÇEKİRDEK BİR PLANLAMA ÖRGÜTÜ**
 - **TAŞRADA PLANLAMA UZMANLARI (İL KOORDİNASYON KURULLARI)**
 - **MERKEZDE BÜTÇE TAVANI BELİRLEYEN BİR MALİYE BAKANLIĞI**
 - **TAŞRADA KENDİ BÜTÇESİ OLAN VE BU BÜTÇENİN KENDİ BAKANLIĞININ BAŞLIĞI ALTINDA MECLİSTE ONAYLANDIĞI İL MÜDÜRLÜKLERİ**
- **FAYDASI NE OLABİLİR ?**
 - **PLANA VE BÜTÇEYE SAHİP DAHA FAZLA SAHİP ÇIKILABİLİR .**
 - **YEREL YÖNETİMLERLE TAŞRA DAHA KOLAY KOORDİNE OLABİLİR.**
 - **PLAN UYGULAMASI İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ YERELDE SİVİL TOPLUM KATILIMI İLE DAHA ETKİN SAĞLANABİLİR**
- **BÜTÇENİN DENETİMİ VE SAYIŞTAYIN ROLÜ**
 - **SAYIŞTAYIN MECLİS ADINA DENETİM İÇİN ESKİ BAĞIMSIZ KONUMUNA KAVUŞTURULMASI (DENETÇİLERİN İŞE ALINMASI VE YETİŞTİRİLMESİ KOŞULU İLE)**
 - **SAYIŞTAYIN İL VEYA BÖLGE DÜZEYİNDE DEVAMLILIĞININ SAĞLANMASI**
 - **SAYIŞTAYIN YARGISAL FONKSİYONUNUN YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKİYORSA KALDIRILMASI (YARGI FONKSİYONU DEVAM ETTİKÇE USUL DENETİMİ ESAS DENETİMİNE “TAKADDÜM” ETME RİSKİ TAŞIMAKTADIR)**